

[Frederik Lyngø.]

videre til vort lands opbygningsarbejde. Det er den danske stat, den danske regering og folketinget, der siden efterkrigsårene så rundhåndet har ofret og stadig synes at ville ofre de mange penge til udbygningen og nyordningen af Grønland, så længe den grønlandske befolkning ikke selv evner at præstere de store beløb, der er nødvendige til dette formål. Til gengæld stoler vi på, at Danmark vil og kan hjælpe os også fremover til bedre og tryggere forhold at leve under. Det er Danmarks hjælp til selvhjælp til os. Men jeg beder de ærede medlemmer forstå, at der hos grønlænderne altid vil findes en form for selvopholdelsesdrift i retning af at kunne klare for sig selv.

I anmærkningerne til finanslovsforslaget vedrørende Grønlandsministeriet findes der beklageligt nok — men det kender vi jo fra foregående år — ingen specifikation over, hvad de 12 mill. kr. skal anvendes til. Det hedder i anm. til § 27, nr. 17, at man ikke på tidspunktet for udarbejdelsen af finanslovsforslaget har kunnet udarbejde et detaljeret anlægsprogram for 1956 i ministeriet for Grønland. Derimod har Den kgl. grønlandske Handel i store træk foretaget en fordeling af det af Handelen søgte beløb. Men da man netop her er udelukket fra at kunne vurdere de enkelte sider af anlægsprogrammet for Grønlandsministeriet, ville jeg meget gerne tillade mig ganske kort at henlede bevillingsmyndighedernes opmærksomhed på følgende mindre og måske kun uvæsentlige arbejder indenfor forskellige institutioner i Grønland.

Indenfor Handelens område, navnlig ude på udstederne, trænger bestående boliger for bestyrere af handelsstederne, butikker, lagerbygninger og deslige hårdt til, at der bliver gjort noget ved dem.

Indenfor kirken er det ligeså. På udsteder og bopladser, hvor der findes kirker og skolekapeller, tiltrænges i mange tilfælde reparationer og istandsættelser. Jeg skal blot nævne et enkelt tilfælde. Der findes i Sdr.-Upørnø, Upørnø præstegæld, en af Grønlands skønneste små kirker, men desværre, cementgrunden under kirken er på den ene længdeside begyndt at give sig, og som følge deraf kan kirken om vinteren, når kulden for alvor sætter ind, ikke benyttes, idet kirkens kækkelovn umuligt

kan opvarme rummet som følge af træk fra gulvet; gudstjenester må derfor holdes i et lille særskilt skolelokale.

Hvad skolevæsenet angår, er udvidelser og reparationer af de forhåndenværende skolelokaler ligeledes tiltrængt flere steder. Kun et par ting skal jeg fremdrage som eksempel. Børneskolen i Christianshaab by, med eet rums skolelokale beregnet til højst 20 skolebørn, har sidste skoleår haft 65 skolebørn og endnu ingen danskuddannet lærer. Jeg nævner dette sted, fordi byen vokser hastigt på grund af industriel virksomhed, som blev placeret der for nogle år siden. Bolig til en eventuel danskuddannet lærer må vel også bygges, medmindre der midlertidigt kunne indrettes værelser i den i år omhyggeligt og gennemgribende istandsgjorte tidligere kolonibestyrerbolig. I Nanortalik skoledistrikt findes der — det fik jeg fortalt af præsten i byen, der bad mig nævne det ved passende lejlighed — ved udstedet Augpilagtut ganske uforsvarlige skoleforhold. Som følge af, at man i foregående år talte meget om, at stedet skulle forlades af beboerne, havde man bl. a. ikke villet gøre noget ved denne skole, men udstedet er et af de bedste produktionssteder i Nanortalik kommune, fordi der i dag sidder dygtige foregangsmænd der. Og jeg kunne nævne flere andre steder med lignende forhold, f. eks. udstedet Sarkak i Diskobugten, hvor der i dag er ca. 45 skolebørn i eet skolelokale og, ligesom i Christianshaab, skolelokaler, man i sin tid byggede som standardskoler i Grønland. Ved dette sidste sted blev der dog i år ansat en danskuddannet lærer.

Efter min mening kunne man flere steder udenfor selve byerne, hvor man også ved at befolkningen i lang tid fremover vil blive boende på stedet, idet der er gode erhvervs-muligheder og gode livsbetingelser, eventuelt nøjes med udvidelser og forsvarlige istandsættelser af de bestående bygninger — der jo alle er statens — om muligt indenfor de pågældende institutioners årlige drifts- og vedligeholdelsesomkostninger, eventuelt med et mindre tilskud. I modsat fald vil bygningerne efterhånden helt forfalde og må antagelig til sin tid erstattes med helt nye og kostbare boliger.

Hvad sygehusvæsenet angår, sker der heldigvis, som vi alle ved, forbedringer